

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จด้วยดีของงานวิจัยนี้เป็นผลมาจากความอนุเคราะห์ของผู้ทรงคุณูปการหลายท่าน ดังนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กฤษดา กรุดทอง ดร.ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ อาจารย์พรพิมล ชาญชัยเชาว์วิวัฒน์ ที่กรุณาสละเวลาประเมินคุณภาพเครื่องมือ และรูปแบบเครือข่ายวิจัย และดร.สุนทร เทียนงาม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นวิทยากรให้การอบรมด้านการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณมา ณ ที่นี้

งานวิจัยนี้ไม่อาจสำเร็จได้หากขาดความเพียรพยายาม และเสียสละของอาจารย์ผู้รับหน้าที่เป็นแกนนำนักวิจัยประจำเครือข่ายย่อยตามกลุ่มสาระทั้ง 6 กลุ่ม ดังนี้ นางสาวพรทิพย์ นิมิตรพงษ์ (กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์) นางสาวนันท์นภัส พลเตมา (กลุ่มสาระคณิตศาสตร์) นางสุมาลัย กองแก้ว (กลุ่มสาระภาษาไทย) นางเทียนพร วงศ์หอม (กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ) นางสาววิวิธรรณ เลขนาวิณ (กลุ่มสาระสังคมศึกษา) และจ.ส.อ.สุธรรม สอนเถื่อน (กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา) อีกทั้งครู/อาจารย์ผู้รับหน้าที่เป็นครูนักวิจัยที่เสียสละเวลา และมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติกิจกรรมตามเงื่อนไขของการดำเนินการวิจัย และที่สำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 17 โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นสังกัดของบุคลากรทุกท่านที่รับหน้าที่เป็นแกนนำและครูนักวิจัยประจำเครือข่าย ที่ให้การสนับสนุน และยินยอมให้บุคลากรในหน่วยงานได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ รวมทั้งได้เอื้อเฟื้อเพื่อดำเนินสถานที่และสื่อ/อุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อการจัดประชุมเครือข่ายย่อยในทุกครั้งที่มีการร้องขอ คณะผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณตระหนักถึงความเสียสละ และความมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณประชาชนผู้เสียภาษีอากรซึ่งเป็นงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อทำการวิจัย

สุชีรา มะหิเมือง และคณะ
มีนาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือ และเทคนิควิธีการจัดการคุณภาพ.....	25
แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน.....	34
แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบกระบวนการ.....	50
คู่มือการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	71
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการสะท้อนความคิดรูปแบบเครือข่ายวิจัยเดิม.....	85
ตอนที่ 2 ผลการออกแบบรูปแบบเครือข่ายวิจัยใหม่.....	95
ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานเครือข่าย.....	104
ตอนที่ 4 ผลการทดลองรูปแบบเครือข่ายวิจัยที่ออกแบบใหม่.....	112
ตอนที่ 5 ผลการจัดประชุมประชาคมวิจัย.....	129

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	132
อภิปรายผล.....	137
ข้อเสนอแนะ.....	
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	140
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	141
บรรณานุกรม	143
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างระดมความคิดออกแบบกระบวนการ เครือข่ายเดิม และหนังสือราชการ.....	155
ภาคผนวก ข เอกสารประกอบคู่มือการปฏิบัติงานรูปแบบเครือข่ายวิจัย.....	160
ภาคผนวก ค ตัวอย่างบันทึกการประชุมแบบเผชิญหน้าของเครือข่ายย่อย.....	178
ภาคผนวก ง บันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่มเฉพาะแกนนำ และครูนักวิจัย.....	187
ภาคผนวก จ รายชื่องานวิจัย.....	195
ภาคผนวก ฉ การประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมกิจกรรมการประชุมประชาคมวิจัย...	199
ภาคผนวก ช ภาพประกอบกิจกรรม.....	202
ประวัติผู้วิจัย.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 บทสังเคราะห์แนวคิด/ทฤษฎีพื้นฐานความร่วมมือทางเครือข่ายสังคม.....	16
2 ลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนแต่ละรูปแบบ	41
3 ตัวอย่างการวิจัยในชั้นเรียน 4 รูปแบบ	42
4 ประเด็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียน	48
5 ค่าคุณภาพแบบทดสอบรายข้อด้านความยาก-ง่าย และด้านอำนาจจำแนก	77
6 การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ระยะที่ 1 ออกแบบรูปแบบเครือข่ายวิจัย	80
7 การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ระยะที่ 2 ทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายวิจัยที่ออกแบบใหม่	81
8 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ระยะ 3 จัดประชุมประชาคมวิจัย และเขียนรายงานการวิจัย	82
9 ข้อสรุปจากระดมสมองทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่ายวิจัยเดิม.....	85
10 ผลการระดมสมองทบทวนเอกสารเครือข่าย	88
11 ผลการระดมสมองทบทวนกิจกรรมร่วมมือรวมพลังของสมาชิกเครือข่าย.....	89
12 ประเด็นที่ควรปรับปรุงในรูปแบบเครือข่ายวิจัยใหม่ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน	91
13 ประเด็นที่ควรปรับปรุงในรูปแบบเครือข่ายวิจัยใหม่ ด้านเอกสาร	93
14 วัตถุประสงค์ ดัชนีวัดคุณภาพและค่าเป้าหมาย ของการปรับปรุงรูปแบบเครือข่ายวิจัยใหม่	94
15 ดัชนีความสอดคล้องของความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อกระบวนการปฏิบัติงานเครือข่ายกลาง	101
16 ดัชนีความสอดคล้องของความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อกระบวนการปฏิบัติงานเครือข่ายย่อย.....	102
17 ดัชนีความสอดคล้องของความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อกระบวนการปฏิบัติงานประชุมประชาคมวิจัย.....	103
18 ดัชนีความสอดคล้องของความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อคู่มือการปฏิบัติงานเครือข่ายวิจัย.....	111
19 ความถี่ และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย	112
20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อ โครงสร้างของเครือข่าย	114
21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อกระบวนการปฏิบัติงานเครือข่ายตามบทบาทหน้าที่	114
22 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นต่อลักษณะการร่วมมือรวมพลังภายในเครือข่าย.....	116
23 ความถี่ และร้อยละของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบของเครือข่ายวิจัยจำแนกตามเกณฑ์ที่ใช้ประเมินค่าความคิดเห็น.....	119

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ความถี่ และร้อยละ ผลการทดสอบวัดความรู้พื้นฐานฯ ก่อนและหลังร่วมโครงการ	120
25	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียนระหว่างก่อน และ หลังการร่วมกิจกรรมเครือข่ายวิจัยของครุฑนักวิจัยแต่ละคน.....	120
26	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพของรายงานการวิจัยที่ ครุฑนักวิจัยทำสำเร็จหลังการร่วมกิจกรรมเครือข่ายวิจัย	121
27	ความถี่ (ร้อยละ) ของงานวิจัยที่ได้รับการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ประเมินค่าที่ กำหนดไว้.....	124
28	ผลการวิเคราะห์เนื้อหาความรู้ปฏิบัติด้านการวิจัยในชั้นเรียน.....	125
29	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อการจัดประชุมประชาคมวิจัย	129

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 เครื่องข่ายที่มีโครงสร้างแบบดาว หรือแบบวงล้อ.....	20
2 เครื่องข่ายที่มีโครงสร้างแบบเส้นตรง.....	21
3 เครื่องข่ายที่มีโครงสร้างแบบวงกลม.....	21
4 เครื่องข่ายแบบรูปตัววาย.....	22
5 เครื่องข่ายแบบโครงสร้างต้นไม้.....	22
6 เครื่องข่ายแบบโครงสร้างทุกช่องทาง.....	22
7 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิด Coghlan and Brannick.....	33
8 องค์ประกอบของระบบการเรียนรู้ของนักเรียน.....	39
9 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการด้วยโมเดลอย่างง่ายแบบ 4 ขั้นตอนของ Stephen Kemmis	40
10 รูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน.....	40
11 กรอบความคิดการดำเนินการวิจัยระยะออกแบบรูปแบบเครือข่ายวิจัยใหม่.....	71
12 กรอบความคิดคุณภาพของรูปแบบการวิจัยที่ออกแบบใหม่.....	72
13 ผังกระบวนการปฏิบัติงานประกาศจัดตั้งเครือข่ายวิจัย.....	95
14 ผังกระบวนการปฏิบัติงานพัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่ครูนักวิจัยและแกนนำ.....	96
15 ผังกระบวนการปฏิบัติงานนิเทศติดตามการปฏิบัติงานเครือข่ายย่อย.....	96
16 ผังกระบวนการปฏิบัติงานสรุปและทบทวนผลการปฏิบัติงานเครือข่ายวิจัย.....	97
17 ผังกระบวนการปฏิบัติงานประชุมเครือข่ายของสมาชิกเครือข่ายย่อยตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้.....	98
18 ผังกระบวนการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนของครูนักวิจัยตามบริบทของโรงเรียนที่ สังกัด.....	99
19 ผังกระบวนการปฏิบัติงานประชุมประชาคมวิจัย.....	100